

ร่างพระราชบัญญัติอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน พ.ศ.

ผู้เสนอ นายจักรพล ตั้งสุทธิธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย กับคณะ

ประธานสภาวินิจฉัย เป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องทางการเงิน

ส่งคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ
ที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ฯ
ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๑๐ วรรคสี่

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน
พ.ศ.

หลักการ
ให้มีกฎหมายว่าด้วยอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

เหตุผล

จากสถานการณ์ฝุ่นควันซึ่งเป็นมลพิษทางอากาศที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตทุกชีวิตและเศรษฐกิจ
ซึ่งเกิดขึ้นติดต่อกันมาเป็นเวลานานอย่างต่อเนื่องและมีความรุนแรงมากขึ้น โดยสาเหตุมาจากกิจกรรม
ต่างๆของมนุษย์ซึ่งมีแหล่งกำเนิดมากมาย ทั้งจาก การเผาในที่โล่ง การเผาตอซังของเกษตรกร การเผา
พื้นที่ป่า กระบวนการผลิตจากอุตสาหกรรมต่างๆ ระบบการขนส่ง กระบวนการผลิตไฟฟ้า เขตพื้นที่ก่อสร้าง
เขตที่พักอาศัย รวมถึงสาเหตุจากฝุ่นควันที่ลอยมาจากแหล่งกำเนิดที่อยู่ในต่างประเทศ

ปัจจุบันมีการขยายตัวของมลพิษครอบคลุมไปยังพื้นที่ต่าง ๆ กว้างขวางขึ้น และยังคงความเข้มข้น
ของมลพิษในระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี ประชาชนที่อยู่ใน
พื้นที่ที่คุณภาพอากาศเป็นพิษต่างได้รับผลกระทบซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายและตกอยู่ในภาวะอันตราย ทั้ง
ในด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อเด็ก ผู้สูงอายุ และสตรีมีครรภ์ อีกทั้งยังส่งผล
กระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ทั้งในด้านงบประมาณในการรักษาพยาบาล งบประมาณในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความเสียหายต่อธุรกิจการท่องเที่ยว อีกทั้งภาพลักษณ์ของประเทศที่สะท้อนถึง
ความล้มเหลวในการจัดการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของประชาชนและการจัดการมลพิษ จำเป็นต้องพัฒนา
ปฏิรูประบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้มีการบริหารจัดการมลพิษอย่างเป็นระบบ อันจะ
นำไปสู่การมีอากาศสะอาดโดยส่งเสริมให้เกิดระบบการวางแผนเพื่อป้องกันการปล่อยมลพิษ ฝุ่น ควัน กลิ่น
เข้าสู่สภาพแวดล้อมและชั้นบรรยากาศ การบูรณาการเชิงระบบของหน่วยงานต่างๆ ภาครัฐ ร่วมกับ
ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม การบริหารจัดการระบบ งบประมาณเพื่อการมีอากาศสะอาด ระบบการบริ
หารราชการเชิงพื้นที่ที่เป็นแหล่งกำเนิดอากาศที่ไม่สะอาด การพัฒนามาตรฐานคุณภาพอากาศ ระบบการ
ประเมินคุณภาพอากาศ ระบบเฝ้าระวัง ระบบเตือนภัยจากสถานการณ์อากาศที่ไม่สะอาด ระบบการจัดเก็บ
ข้อมูล ระบบการจัดการในสถานการณ์วิกฤติจากสภาพอากาศและระบบการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการ
จัดการให้เกิดอากาศสะอาด ซึ่งสอดคล้องกับหลักสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่มี
สิทธิที่จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และในขณะเดียวกันตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในหมวดที่ว่าด้วย
หน้าที่ของรัฐซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ที่รัฐต้องดำเนินการเพื่อให้สมดังสิทธิของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญ

กำหนดไว้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเสนอให้มีกฎหมายว่าด้วยอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน
ของประชาชน

พระราชบัญญัติ

อากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้มีการบริหารจัดการมลพิษทางอากาศอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับหลักการพัฒนายั่งยืน ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

ในกรณีที่มีปัญหาเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ขัดหรือแย้งกับอำนาจตามพระราชบัญญัติอื่นให้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“มาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดคุณภาพอากาศที่ดี ปลอดภัยต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

“อากาศเสีย” หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสภาพเป็นไอเสีย กลิ่นควัน ก๊าซ เขม่า ฝุ่นละออง เถ้า ถ่าน หรือมลสารอื่นที่มีสภาพละเอียดเบาบางจนสามารถรวมตัวอยู่ในบรรยากาศได้

“มลพิษ” หมายความว่า ของเสีย วัตถุอันตราย และมลสารอื่น ๆ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้นที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นพิษต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ รวมถึง รังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือเหตุอื่น ๆ ที่เกิดหรือถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษด้วย

“แหล่งกำเนิดมลพิษ” หมายความว่า ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของสารมลพิษ

“ภาวะมลพิษทางอากาศ” หมายความว่า สภาวะที่อากาศในชั้นบรรยากาศเปลี่ยนแปลง หรือปนเปื้อนโดยมลพิษซึ่งทำให้คุณภาพของอากาศเสื่อมโทรมลง

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม รวมทั้งให้หมายความรวมถึงจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินด้วย

“กลุ่มจังหวัด” หมายความว่า กลุ่มจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑

“หัวหน้ากลุ่มจังหวัด” หมายความว่า หัวหน้ากลุ่มจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“เจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

“อริบดี” หมายความว่า อริบดีกรมควบคุมมลพิษ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบและประกาศนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

ส่วนที่ ๑

นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐว่าด้วยการบริหารจัดการอากาศสะอาด

มาตรา ๖ รัฐต้องจัดให้มีระบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความสะดวกของอากาศโดยรัฐจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีนโยบายในระดับชาติเกี่ยวกับการจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

(๒) การสั่งการต่างๆ ต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และการปรับปรุงระบบการบริหารราชการเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอากาศสะอาดโดยจะต้องให้ความสำคัญกับสาเหตุพื้นฐานอันเป็นที่มาของมลพิษทางอากาศแต่ละประเภท

(๓) ให้การสนับสนุนการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐและทุกส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน และอากาศที่ไม่สะอาด ด้วยการอำนวยความสะดวก การสนับสนุนเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ข้อมูลต่างๆ การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

(๔) จัดทำระบบมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดตามมาตรฐานสากลและพัฒนาระบบการติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวังและเตือนภัยแก่ประชาชนเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ

(๕) ดำเนินการในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อสร้างความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศ รวมไปถึงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคเพื่อจัดให้มีแผนงานโครงการเพื่อให้มีอากาศสะอาด

(๖) ดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐเสนอหรือและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดก่อให้เกิดความไม่สะดวกหรือล่าช้า มีความซ้ำซ้อนหรือเป็นการเพิ่มภาระการดำเนินการโดยไม่จำเป็น หรือมีปัญหาหรืออุปสรรคอื่นใดที่ทำให้การจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมของบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

(๗) เสนอให้มีกฎหมาย เพื่อพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพอากาศที่มีประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็ว

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่กระทบต่อความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพของประชาชน และต้องไม่เลือกปฏิบัติ

ส่วนที่ ๒

สิทธิในอากาศสะอาด

มาตรา ๗ สิทธิของบุคคลในการได้รับอากาศสะอาดย่อมได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย

มาตรา ๘ เพื่อเป็นการใช้สิทธิในการได้รับอากาศสะอาดประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะรวมตัวเป็นองค์กรกลุ่ม คณะบุคคล หรือเป็นชุมชนและใช้สิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการของรัฐ ทั้งการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอากาศสะอาด การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการกำหนดแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การติดตามผลการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน

เพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน รัฐมีหน้าที่จะต้องแจ้ง เตือนหรือให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศที่อาจจะมีผลกระทบต่อประชาชน ทั้งนี้ประชาชนมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศที่สำคัญและจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันตนเองและครอบครัว

การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ตามวรรคสองหน่วยงานของรัฐต้องอำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลที่สำคัญจำเป็นและครบถ้วนแก่ประชาชนที่ร้องขอโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๙ การใช้สิทธิทางศาลในการคุ้มครองหรือป้องกันตนเองหรือบุคคลอื่นจากมลพิษทางอากาศย่อมได้รับการคุ้มครอง การใช้สิทธิทางศาลให้หมายความรวมถึง การฟ้องร้องต่อบุคคลผู้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๑๐ บุคคลมีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้มีอากาศสะอาดตามสมควรแก่ฐานะ

ให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน การพัฒนาอาชีพ หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทางสังคม หรือวัฒนธรรมที่เป็นสาเหตุของมลพิษทางอากาศ ทั้งนี้จะต้องไม่กระทบต่อความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพของประชาชน และต้องไม่เลือกปฏิบัติ

หมวด ๒

การบริหารจัดการอากาศสะอาดเพื่อประชาชน

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน” ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เป็นกรรมการ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการป้องกันหรือปรับปรุงคุณภาพไม่เกินแปดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ โดยต้องมีผู้แทนภาคเอกชนหรือภาคประชาชนร่วมอยู่ด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

ให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รองปลัดกระทรวงคมนาคม และรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ปลัดกระทรวงมอบหมาย และผู้แทนภาคเอกชนคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายและแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมของชั้นบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

(๒) กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดที่เหมาะสมกับบริบทประเทศ

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศซึ่งไม่ขัดแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติ

(๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพอากาศของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๔

(๕) เสนอแนะมาตรการทางการเงิน การคลัง การภาษีอากร กลไกตลาด และส่งเสริมการลงทุน เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพอากาศต่อคณะรัฐมนตรี

(๖) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพอากาศสะอาดต่อคณะรัฐมนตรี

(๗) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเพื่อลด ขจัดและป้องกันมลพิษในเขตมลพิษทางอากาศตามมาตรา ๔๘

(๘) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่คณะกรรมการมลพิษทางอากาศเสนอมาตรา ๔๔

(๙) ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกำหนดเขตควบคุมมลพิษทางอากาศตามลำดับความรุนแรงของมลพิษทางอากาศ และประกาศกำหนดท้องถิ่นเขตมลพิษทางอากาศตามคำแนะนำของคณะกรรมการมลพิษทางอากาศ ตามมาตรา ๔๕

(๑๐) กำกับดูแลและเร่งรัดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ท้องถิ่น ประกาศ ระเบียบ และคำสั่งที่จำเป็นเพื่อให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไปตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพอากาศ

(๑๑) เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการในกรณีที่ปรากฏว่า ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพอากาศ อันอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

(๑๒) กำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันและการพัฒนาคุณภาพอากาศ

(๑๓) เสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพอากาศของประเทศ และผลปฏิบัติงานตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานการจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมของชั้นบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละสองครั้ง

(๑๔) เสนอแนะการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนระบบการจัดการสภาพแวดล้อมของชั้นบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของประเทศ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

(๑๕) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบการเก็บข้อมูล ระบบการติดตาม เฝ้าระวัง ระบบประมวลผล ระบบเตือนภัย และโครงข่ายระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ และข้อมูลของสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ

(๑๖) จัดให้มีกลไกและมาตรการสนับสนุน อำนวยความสะดวกแก่การดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบจัดการสภาพแวดล้อมชั้นบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงการพิจารณาสีทธิประโยชน์และแรงจูงใจที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบูรณาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน และพัฒนาคุณภาพอากาศ

(๑๗) แต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน และพัฒนาคุณภาพอากาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่ให้เป็นการอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๑๓ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีแต่อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่เกินอีกหนึ่งวาระ

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นตำแหน่งจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือลหุโทษ

(๖) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ไล่ออก เพราะไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือมีส่วนได้เสียในกิจการหรือธุรกิจใดๆ ที่อาจมีผลกระทบโดยตรงหรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งแทนโดยอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ตนแทน

มาตรา ๑๕ ในการประชุมของคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการคนที่หนึ่งไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่สองเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการทั้งสองคนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๑๖ การประชุมคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการ หรือ คณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานจะมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะกรรมการด้านวิชาการและคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๕ และ ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานมีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และบุคคลอื่นส่งเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ และเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องของโครงการและแผนงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลนั้นมาพิจารณา ในการนี้ อาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วย หากเห็นว่าแผนงาน โครงการ และมาตรการใด อาจจะทำให้เกิดผลเสียร้ายแรงต่อคุณภาพอากาศหรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือมีผลต่อสิทธิอากาศสะอาดของประชาชน ให้เสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในกรณีที่เอกสารหรือข้อมูลที่คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานเรียกให้ส่งตามวรรคหนึ่ง เป็นเอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับความลับอันมีลักษณะเป็นสิทธิบัตรซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องสิทธิบัตร ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานกำหนดวิธีการและมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้หรือเอกสารหรือข้อมูลเหล่านั้นถูกเผยแพร่สู่บุคคลอื่นใด นอกจากนี้ จะต้องใช้เอกสารหรือข้อมูลนั้นเพียงเพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรานี้เท่านั้น

มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติตามหน้าที่ คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐาน คณะกรรมการด้านวิชาการ หรือคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพอากาศหรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานสามารถมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ หรือกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตามลำดับ โดยให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการแทนหัวหน้าสำนักงานจังหวัด

มาตรา ๒๒ ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานระดับอำเภอได้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการใดๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่ของจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด โดยให้เจ้าหน้าที่รัฐที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานระดับอำเภอ

มาตรา ๒๓ การแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการตามมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ ให้มีผู้แทนภาคเอกชนหรือองค์กรอิสระหรือตัวแทนประชาชนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ มีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ได้รับผลกระทบต่อการมีอากาศสะอาดเพื่อประชาชนไม่น้อยกว่า ๕ คน โดยนำมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

มาตรฐานคุณภาพอากาศ

มาตรา ๒๕ เพื่อประโยชน์ในการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดคุณภาพอากาศที่ดี ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดในบรรยากาศโดยทั่วไปตามมาตรฐานสากล

คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานสามารถกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดเพื่อการฟื้นฟูคุณภาพอากาศ โดยการจัดเป็นลำดับชั้นอัตราก้าวหน้าจากค่าคุณภาพอากาศปัจจุบันของแหล่งมลพิษต่าง ๆ เพื่อไปสู่คุณภาพอากาศสะอาดในบรรยากาศโดยทั่วไปตามมาตรฐานสากลภายในกำหนดระยะเวลาตามที่คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานสามารถกำหนด

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดตามวรรคหนึ่ง จะต้องอาศัยหลักวิชาการ กฎเกณฑ์ และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มอบหมายให้ส่วนราชการในสังกัด ทำหน้าที่ในการศึกษา พัฒนา ติดตาม และประเมินความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ และวิธีการในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้ง จัดทำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดที่ได้กำหนดไว้แล้วให้เหมาะสมตามความก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศทุกสองปีต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐาน

หมวด ๔

ระบบตรวจสอบคุณภาพอากาศและระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพอากาศ

มาตรา ๒๖ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพัฒนาระบบฐานข้อมูลแผนที่ทางภูมิศาสตร์แสดงจุดที่มีนัยสำคัญต่อคุณภาพอากาศ พร้อมทั้งติดตั้งอุปกรณ์เครื่องวัดคุณภาพอากาศให้ครอบคลุมพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่อยู่ในระดับวิกฤติอันมาจากแหล่งมลพิษที่เกิดขึ้นในท้องที่ต่าง ๆ ในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) และพัฒนาระบบปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์เพื่อการติดตาม การประมวลผล การวิเคราะห์สถานการณ์คุณภาพอากาศตามมาตรฐานสากลจากแหล่งมลพิษทางอากาศชนิดต่าง ๆ

มาตรา ๒๗ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำระบบฐานข้อมูลพื้นฐานของคุณภาพอากาศบรรยากาศของประเทศในแต่ละช่วงเวลาแบบดิจิทัล พร้อมทั้งจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณภาพอากาศของแหล่งมลพิษต่าง ๆ ในแต่ละช่วงเวลาแบบดิจิทัล

แนวทาง วิธีการ และอุปกรณ์เครื่องวัดและหลักเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ของข้อมูลเกี่ยวกับอากาศที่จำเป็นจะต้องจัดเก็บให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขึ้นพื้นฐานกำหนด

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจเรียกข้อมูลเกี่ยวกับการปล่อยมลพิษทางอากาศจากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลที่จัดเก็บโดยหน่วยงานของรัฐและข้อมูลที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการ เจ้าของกิจการ หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินจะต้องจัดทำเป็นบันทึกหรือต้องจัดเก็บเพื่อเป็นระบบฐานข้อมูลพื้นฐานของคุณภาพอากาศบรรยากาศของประเทศ

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพอากาศตามวรรคหนึ่งแก่ประชาชน

มาตรา ๒๘ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำโครงข่ายระบบฐานข้อมูลดิจิทัลกลางที่สามารถเชื่อมต่อบริษัทฐานข้อมูลที่สามารถรายงานผลได้ทันทีและตลอดเวลา

มาตรา ๒๙ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งจะได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ (Airshed) ที่อยู่ในระดับวิกฤติจากแหล่งมลพิษที่เกิดขึ้นในท้องที่ต่าง ๆ ในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อการติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศ

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำรายงานสถานการณ์ผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่อยู่ในระดับวิกฤติที่เกิดจากแหล่งมลพิษต่าง ๆ ในท้องที่ต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขึ้นพื้นฐาน คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขึ้นพื้นฐานระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัดบริหารจัดการโดยเร็ว และให้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณภาพอากาศผลกระทบต่อสุขภาพต่อประชาชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงที่อาจจะได้รับผลกระทบ

หมวด ๕

ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศ

มาตรา ๓๐ กรมควบคุมมลพิษทำหน้าที่จัดทำรายงานประจำปีของสถานะคุณภาพอากาศเพื่อเป็นฐานข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศ

รายงานสถานการณ์ประจำปีของสถานะคุณภาพอากาศตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลจากสถานีวัดคุณภาพอากาศ ณ จุดต่าง ๆ ที่มีการประมวลผลต้องแสดงถึงขอบเขตการขยายตัวของมลพิษทางอากาศแต่ละประเภท และจากแต่ละแหล่งที่มีการปล่อยมลพิษ โดยเป็นข้อมูลทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด และในระดับท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งนี้ ข้อมูลในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการให้สนับสนุนการจัดทำระบบฐานข้อมูลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในแต่ละจังหวัด

(๒) ผลการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์มลพิษที่เกิดขึ้นในระยะเวลาต่าง ๆ ที่มีการเฝ้าระวังติดตาม แนวโน้ม และการพยากรณ์ภาวะมลพิษทางอากาศในระดับต่าง ๆ จากระบบฐานข้อมูลที่ได้รับมาจากสถานีวัด

(๓) ระบุพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่อยู่ในระดับวิกฤติ พร้อมทั้งระบุกิจกรรมหรือโครงการที่จะเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อการเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิดหรือมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับเป็นการเฉพาะพื้นที่

(๔) จัดทำข้อเสนอแนะที่สำคัญและจำเป็นต่อฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติเพื่อดำเนินการภายใต้อำนาจหน้าที่ของตน

(๕) ฐานข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศจากแหล่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับคุณภาพของอากาศของประเทศ

มาตรา ๓๑ ให้ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศเป็นแนวทางปฏิบัติในการกำกับทิศทางและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาระบบการจัดการสภาพแวดล้อมของบรรยากาศ

มาตรา ๓๒ ให้กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศเสนอต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จากพื้นที่ที่ประสบปัญหาจากมลพิษทางอากาศ นักพัฒนาเอกชนที่ดำเนินงานทางสิ่งแวดล้อมและทางด้านฝุ่นควัน ผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาควิชาการ สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์หลัก
- (๒) ระบบ กลไก และแนวทางขับเคลื่อนระบบ การจัดการสภาพแวดล้อมของบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน
- (๓) ให้ข้อเสนอแนะในการจัดสรรงบประมาณ ระบบแรงจูงใจ และการอำนวยความสะดวกเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์
- (๔) แนวทางและมาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการเพื่อจัดการสภาพแวดล้อมของบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน
- (๕) กลไกการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศไปสู่การปฏิบัติ
- (๖) แนวทางและมาตรการพัฒนาบุคลากรในการบริหารจัดการและการควบคุมมลพิษทางอากาศ
- (๗) กำหนดภารกิจของหน่วยงานรัฐที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแผน

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพอากาศ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศตามมาตรา ๓๒

มาตรา ๓๔ แผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศ จะต้องประกอบด้วย

- (๑) โครงการจัดทำระบบฐานข้อมูลแบบดิจิทัลของแหล่งมลพิษต่าง ๆ ระดับจังหวัดและให้ขยายไปยังอำเภอตามระยะเวลาที่คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานกำหนด
- (๒) โครงการจัดทำโครงข่ายระบบฐานข้อมูลดิจิทัลกลางที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบที่สามารถรายงานผลได้ทันทีและตลอดเวลา
- (๓) โครงการกำหนดแผนการลดและจำกัดการปล่อยมลพิษแหล่งต่าง ๆ ตามเป้าหมายของโครงการตามพื้นที่เป้าหมายของแหล่งมลพิษทางอากาศที่ต้องการจะลดการปลดปล่อยมลพิษ ตารางกำหนดแผนกิจกรรมต่าง ๆ และระยะเวลาที่กำหนด
- (๔) โครงการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งจะได้รับผลกระทบทางอากาศที่อยู่ในวิกฤตอันเนื่องมาจากแหล่งมลพิษที่เกิดขึ้นในท้องที่ต่าง ๆ ในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อใช้ในการติดตั้งอุปกรณ์ในการตรวจวัดการติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศในระยะต่าง ๆ
- (๕) โครงการพัฒนาและติดตั้งอุปกรณ์และระบบปฏิบัติการเพื่อติดตามประมวลผลการวิเคราะห์สถานการณ์คุณภาพอากาศตามมาตรฐานจากแหล่งมลพิษทางอากาศต่าง ๆ
- (๖) โครงการหรือมาตรการทางกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แผนการลดและจำกัดการปลดปล่อยมลพิษทางอากาศของแหล่งมลพิษทางอากาศให้บรรลุผลตามแผน และกำหนดมาตรการในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายที่สูงขึ้น สำหรับพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งมลพิษที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติที่ไม่สามารถลดและจำกัดการปลดปล่อยมลพิษได้ตามเป้าหมาย
- (๗) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบวงเงินงบประมาณที่จะต้องใช้
- (๘) ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ

มาตรา ๓๕ เมื่อมีการจัดทำทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพอากาศตามมาตรา ๓๒ และแผนปฏิบัติการ การพัฒนาคูณภาพอากาศตามมาตรา ๓๔ แล้วให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวง ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม ให้การสนับสนุนในด้านต่างๆต่อจังหวัด กลุ่มจังหวัด และ องค์การปกครองท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ในการทำยุทธศาสตร์และการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศ สะอาดและแผนปฏิบัติการพัฒนาคูณภาพอากาศจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการการพัฒนาคูณภาพของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และองค์การปกครองท้องถิ่น โดยผ่านการมีส่วนร่วมของภาคีภาคประชาชน เอกชน และชุมชน ในพื้นที่ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและให้เป็น หน้าที่ตามกฎหมายของจังหวัด กลุ่มจังหวัด องค์การส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติ การที่ท้องถิ่นได้จัดทำขึ้น

มาตรา ๓๖ ปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพอากาศและแผนปฏิบัติการการพัฒนาคูณภาพ อากาศทุกสองปี

มาตรา ๓๗ ให้ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่แจ้งเตือนประชาชน หากปรากฏผลใน ระบบติดตามข้อมูลคุณภาพอากาศในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบว่ามีคุณภาพต่ำกว่าดัชนีคุณภาพอากาศ และ รายงานให้คณะกรรมการมลพิษทางอากาศทราบ

มาตรา ๓๘ ข้อบัญญัติของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดขัดหรือแย้งกับ กฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บังคับตามกฎหมายกระทรวงนั้น เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือมี เหตุผลเป็นพิเศษเฉพาะท้องถิ่น จังหวัด กลุ่มจังหวัด และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจออกข้อบัญญัติใน เรื่องใดขัดหรือแย้งกับที่กำหนดในกฎกระทรวงได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการมลพิษทาง อากาศและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

หมวด ๖
มลพิษทางอากาศ

ส่วนที่ ๑
บทบัญญัติทั่วไป

มาตรา ๓๙ ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานแต่งตั้ง “คณะกรรมการมลพิษทางอากาศ” ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ

(๒) อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการขนส่งทางบก อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เป็นกรรมการ

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินหกคนซึ่งคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานแต่งตั้งเป็นกรรมการ

(๔) อธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้นำความในมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และ มาตรา ๑๖ มาบังคับใช้แก่การกำหนดวาระ คุณสมบัติของกรรมการ และการประชุม โดยอนุโลม

มาตรา ๔๐ ให้คณะกรรมการมลพิษทางอากาศมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประเภทและลักษณะของมลพิษจากแหล่งมลพิษต่าง ๆ และกำหนดค่าความเป็นพิษขั้นสูงและขั้นต่ำของมลพิษทางอากาศแต่ละประเภท ตามมาตรฐานสากล

(๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบเพื่อเสนอให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เขตพื้นที่ใด ๆ เป็นเขตพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่อยู่ในระดับวิกฤติอันมาจากแหล่งมลพิษต่าง ๆ

(๓) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ป้องกัน ลด หรือขจัดมลพิษทางอากาศ หรือเพื่อการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้เกิดอากาศสะอาดต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐาน

(๔) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการส่งเสริมด้านภาษีอากร การลงทุน และกลไกทางตลาดของเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษทางอากาศ ต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐาน

(๕) ให้คำแนะนำในการออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของแหล่งมลพิษทางอากาศอื่น ๆ ตามมาตรา ๔๓ (๖)

(๖) ประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เพื่อควบคุม ป้องกัน ลด หรือจัดมลพิษทางอากาศ

(๗) จัดทำรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์มลพิษเสนอต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานทุกสามเดือน

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมลพิษทางอากาศ

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานมอบหมาย คณะกรรมการมลพิษทางอากาศสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมลพิษทางอากาศจะมอบหมายก็ได้

มาตรา ๔๑ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมลพิษทางอากาศ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐาน มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนี้

(๑) กำหนดประเภทและลักษณะของมลพิษจากแหล่งมลพิษต่าง ๆ และค่าความเป็นพิษขั้นสูงและขั้นต่ำของมลพิษทางอากาศแต่ละประเภทตามมาตรฐานสากล

(๒) กำหนดเขตพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่อยู่ในระดับวิกฤติอันมาจากแหล่งมลพิษต่าง ๆ

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานการควบคุมมลพิษจากแหล่งมลพิษทางอากาศต่าง ๆ

มาตรา ๔๒ ให้คณะกรรมการมลพิษทางอากาศโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานแต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการแห่งมลพิษทางอากาศประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งแต่งตั้งจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๑ และให้มีกรรมการซึ่งแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านแหล่งมลพิษทางอากาศ อีกจำนวนไม่เกินเจ็ดคน

คณะกรรมการด้านวิชาการแห่งมลพิษทางอากาศ มีหน้าที่และอำนาจต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการประกาศให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่มลพิษทางอากาศแพร่กระจายไปถึง เป็นเขตพื้นที่ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่อยู่ในระดับวิกฤติอันมาจากแหล่งมลพิษต่าง ๆ

(๒) ดำเนินการศึกษาและกำหนดแนวทางในการจัดการกับแหล่งมลพิษประเภทต่าง ๆ โดยให้นำข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลเชิงประวัติเกี่ยวกับประวัติการเกิดมลพิษทางอากาศของพื้นที่หรือของแหล่งต่าง ๆ มาประกอบการศึกษาและกำหนดมาตรการในการแก้ไขป้องกันหรือฟื้นฟูคุณภาพอากาศ ศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่และปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนศึกษาค้นคว้าพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงเครื่องมือในทางสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ ที่นำมาสนับสนุนการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ

(๓) จัดทำข้อเสนอ การให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐาน คณะกรรมการมลพิษทางอากาศ หรือหน่วยงานของรัฐ

(๔) จัดทำข้อเสนอเพื่อการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมของบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำความใน มาตรา ๑๖ มาบังคับใช้แก่การประชุม โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒ แหล่งมลพิษทางอากาศ

มาตรา ๔๓ เพื่อประโยชน์และประสิทธิภาพของการจัดการสภาพแวดล้อมของชั้นบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ระบุกำหนดแหล่งมลพิษทางอากาศที่ตั้งอยู่ในระดับจังหวัดและหรือระดับอำเภอไว้ในแผนที่ข้อมูลสารสนเทศตามช่วงเวลาที่คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานกำหนด

ให้จัดแหล่งมลพิษทางอากาศในแต่ละจังหวัดเป็นกลุ่ม ๆ อย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (๑) แหล่งมลพิษโรงงานอุตสาหกรรม
- (๒) แหล่งมลพิษการเผาในที่โล่ง
- (๓) แหล่งมลพิษการก่อสร้าง
- (๔) แหล่งมลพิษจากยานพาหนะ
- (๕) แหล่งมลพิษทางอากาศที่อยู่นอกราชอาณาจักรไทย
- (๖) แหล่งมลพิษทางอากาศอื่น ๆ

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการด้านวิชาการแหล่งมลพิษทางอากาศ ทำการศึกษาและกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานความปลอดภัยควบคุมมลพิษจากแหล่งมลพิษทางอากาศต่าง ๆ ตามมาตรา ๔๓ เพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่มลพิษทางอากาศจากแต่ละแหล่งมลพิษมีผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

ให้คณะกรรมการมลพิษทางอากาศเสนอหลักเกณฑ์และมาตรฐานความปลอดภัยควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานและให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบจัดการสภาพแวดล้อมของชั้นบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีการทบทวนหลักเกณฑ์และมาตรฐานความปลอดภัยควบคุมมลพิษจากแหล่งมลพิษทางอากาศอย่างต่อเนื่องทุก ๆ สองปีเป็นอย่างน้อย

ให้คณะกรรมการมลพิษทางอากาศจัดให้มีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่มลพิษทางอากาศมาตรา ๔๓ รวมถึงจัดให้มีระบบการติดตามตรวจสอบมลพิษที่เกิดจากแหล่งมลพิษอย่างต่อเนื่อง

ให้คณะกรรมการมลพิษทางอากาศแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งเตือนให้ประชาชนในเขตพื้นที่
ทราบข้อมูลสถานการณ์มลภาวะทางอากาศอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ ๓ เขตมลพิษทางอากาศ

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่น่าจะปรากฏว่าท้องที่ใดเกิดมลภาวะทางอากาศซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรง ถึงขนาด
เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ให้คณะกรรมการมลพิษทางอากาศมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตมลพิษ
ทางอากาศ

มาตรา ๔๖ เมื่อมีการประกาศให้บริเวณใดเป็นเขตมลพิษตามมาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการด้าน
วิชาการแห่งมลพิษทางอากาศร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดหรือ
กลุ่มจังหวัดเข้าไปดำเนินการตรวจสอบแหล่งมลพิษทางอากาศและสั่งการให้หยุดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษ
ทางอากาศ ควบคุมแหล่งมลพิษ ทำการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในทันที

มาตรา ๔๗ ให้คณะกรรมการด้านวิชาการแห่งมลพิษทางอากาศร่วมกับกรมควบคุมมลพิษเข้าไป
ตรวจสอบสาเหตุที่เกิดมลภาวะทางอากาศที่ร้ายแรงในเขตมลพิษทางอากาศ พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะต่อ
คณะกรรมการมลพิษทางอากาศในการกำหนดมาตรการที่เป็นการทั่วไปและมาตรการเฉพาะเขตมลพิษทาง
อากาศ เพื่อป้องกันมิให้เกิดมลภาวะทางอากาศต่อไป

มาตรา ๔๘ ในกรณีเขตมลพิษทางอากาศใดยังคงมีสภาพมลพิษทางอากาศที่เป็นอันตรายต่อ
สิ่งมีชีวิต และส่งผลกระทบต่อประชาชนในเขตมลพิษทางอากาศ ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิ
มนุษยชนชั้นพื้นฐานระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตมลพิษ
ทางอากาศโดยคำแนะนำคณะกรรมการมลพิษทางอากาศและความเห็นชอบของคณะกรรมการอากาศ
สะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศชนิดต่าง ๆ จุด
และจำนวนที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีอยู่ในเขตมลพิษทางอากาศ พฤติการณ์ของการเกิดมลพิษทาง
อากาศที่ร้ายแรง รวมถึงผลกระทบในทางเศรษฐกิจ ทางสังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน

(๒) จัดทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวน ประเภท และขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษที่ได้ทำ
การสำรวจและเก็บข้อมูลตาม (๑) เพื่อเปรียบเทียบกับระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ย้อนหลัง

(๓) ทำการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพและกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการลดและขจัดมลพิษ และฟื้นฟูสภาพบรรยากาศในเขตมลพิษทางอากาศ รวมตลอดถึงประมาณการงบประมาณที่จำเป็นสำหรับการลด ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูสภาพบรรยากาศในระยะวิกฤติ

มาตรา ๔๙ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตมลพิษทางอากาศในราชการส่วนภูมิภาคและให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำกับดูแลในราชการส่วนกลาง รวมทั้ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำกับดูแลในราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

มาตรา ๕๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด ในการนี้อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องหรืออาสาสมัครสาธารณสุขหรืออาสาสมัครอื่นใดที่สมควรเป็นเจ้าพนักงานได้

หมวด ๗ เจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด

มาตรา ๕๑ ให้เจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาดมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งมลพิษทางอากาศตามหมวด ๖ ตามมาตรา ๒๗ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลการปล่อยมลพิษทางอากาศจัดส่งข้อมูลการปล่อยมลพิษทางอากาศให้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๕๒ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้เจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศ การกำหนดหลักเกณฑ์ของแหล่งมลพิษทางอากาศ

(๒) เข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของอาคารหรือสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบ ควบคุม หรือสั่งให้ยุติการกระทำที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

การดำเนินการตาม (๒) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาดตาม (๒) ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

หมวด ๘
ค่าปรับและบทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด ตาม มาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๕๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด ตาม มาตรา ๕๒ (๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด ตาม มาตรา ๕๒ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

หมวด ๙ บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๖ ภายในเก้าสิบวัน นับแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้มีการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนตามมาตรา ๑๒ (๑)

มาตรา ๕๗ ภายในเก้าสิบวันนับแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้มีการดำเนินการจัดทำมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดตามมาตรา ๑๒ (๒)

มาตรา ๕๘ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศตามมาตรา ๑๒ (๓) โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าว จะต้องสอดคล้องกันกับยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๕๙ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๑๒ (๔)

มาตรา ๖๐ บรรดากฎกระทรวง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณภาพอากาศหรือมลพิษทางอากาศ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การใดที่อยู่ระหว่างดำเนินการหรือเคยดำเนินการได้ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและมีได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ จะดำเนินการได้ประการใด ให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

**บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน
พ.ศ.**

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานพ.ศ.... สภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

จากสถานการณ์ฝุ่นควันซึ่งเป็นมลพิษทางอากาศที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตทุกชีวิตและเศรษฐกิจซึ่งเกิดขึ้นติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานานอย่างต่อเนื่องและมีความรุนแรงมากขึ้น โดยสาเหตุมาจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ซึ่งมีแหล่งกำเนิดมากมาย ทั้งจาก การเผาในที่โล่ง การเผาตอซังของเกษตรกร การเผาพื้นที่ป่า กระบวนการผลิตจากอุตสาหกรรมต่างๆ ระบบการขนส่งต่างๆ กระบวนการผลิตไฟฟ้า เขตพื้นที่ก่อสร้าง เขตที่พักอาศัย รวมถึงสาเหตุจากฝุ่นควันที่ลอยมาจากแหล่งกำเนิดที่อยู่ในต่างประเทศ

ปัจจุบันมีการขยายตัวของมลพิษครอบคลุมไปยังพื้นที่ต่าง ๆ กว้างขวางขึ้น และยังคงความเข้มข้นของมลพิษในระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่คุณภาพอากาศเป็นพิษต่างได้รับผลกระทบซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายและตกอยู่ในภาวะอันตราย ทั้งในด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อเด็ก ผู้สูงอายุ และสตรีมีครรภ์ อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ทั้งในด้านงบประมาณในการรักษาพยาบาล งบประมาณในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความเสียหายต่อธุรกิจการท่องเที่ยว อีกทั้งภาพลักษณ์ของประเทศที่สะท้อนถึงความล้มเหลวในการจัดการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของประชาชนและการจัดการมลพิษ จำเป็นต้องพัฒนาปฏิรูประบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้มีการบริหารจัดการมลพิษอย่างเป็นระบบและหลักการพัฒนาย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่การมีอากาศสะอาดโดยส่งเสริมให้เกิดระบบการวางแผนเพื่อป้องกันการปล่อยมลพิษ ฝุ่น ควัน กลิ่น เข้าสู่สภาพแวดล้อมและชั้นบรรยากาศ การบูรณาการเชิงระบบของหน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐ ร่วมกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคม การบริหารจัดการระบบงบประมาณเพื่อการมีอากาศสะอาดระบบการบริหารราชการเชิงพื้นที่ที่เป็นแหล่งกำเนิดอากาศที่ไม่สะอาด การพัฒนามาตรฐานคุณภาพอากาศ ระบบการประเมินคุณภาพอากาศ ระบบเฝ้าระวัง ระบบเตือนภัยจากสถานการณ์อากาศที่ไม่สะอาด ระบบการจัดเก็บข้อมูล ระบบการจัดการในสถานการณ์วิกฤติจากสภาพอากาศและระบบการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการให้เกิดอากาศสะอาด ซึ่งสอดคล้องกับหลักสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่มีสิทธิที่จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และในขณะเดียวกันตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในหมวดที่ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ที่รัฐต้องดำเนินการเพื่อให้สมดังสิทธิของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเสนอให้มีกฎหมายว่าด้วยอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชน

๒.สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ... แบ่งออกเป็น ๙ หมวด จำนวน ๖๐ มาตรา

๒.๑ หมวด ๑ บททั่วไป

(๑) กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีระบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความสะดวกของอากาศโดยดำเนินการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น

-นโยบายในระดับชาติเกี่ยวกับการจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

-การสั่งการต่าง ๆ ต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการบูรณาการ ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดก่อให้เกิดความไม่สะดวกหรือล่าช้า มีความซ้ำซ้อนหรือเป็นการเพิ่มภาระการดำเนินการโดยไม่จำเป็น เสนอให้มีกฎหมายเพื่อพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพอากาศที่มีประสิทธิภาพ และการปรับปรุงระบบการบริหารราชการเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอากาศสะอาด

-จัดทำระบบมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดตามมาตรฐานสากลและพัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวังและเตือนภัยแก่ประชาชนเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ

-ดำเนินการในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค ในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศ

การดำเนินการข้างต้น ต้องไม่กระทบต่อความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพของประชาชน และต้องไม่เลือกปฏิบัติ (ร่างมาตรา ๖)

(๒) กำหนดให้สิทธิของบุคคลในการได้รับอากาศสะอาดย่อมได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย (ร่างมาตรา ๗)

(๓) กำหนดให้การใช้สิทธิในการได้รับอากาศสะอาดประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะรวมตัวเป็นองค์กร กลุ่ม คณะบุคคล หรือเป็นชุมชนและใช้สิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการของรัฐ อีกทั้งการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ตามวรรคสองหน่วยงานของรัฐต้องอำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลที่สำคัญ จำเป็นและครบถ้วนแก่ประชาชนที่ร้องขอโดยไม่ชักช้า (ร่างมาตรา ๘)

๒.๒ หมวด ๒ การบริหารจัดการอากาศสะอาดเพื่อประชาชน

(๑) กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน” โดยมี นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ (ร่างมาตรา ๑๑)

(๒) กำหนดให้คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานมีหน้าที่และอำนาจหลักดังต่อไปนี้

-เสนอนโยบายและแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมของชั้นบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

-กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดที่เหมาะสมกับบริบทประเทศ

-พิจารณาให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพอากาศซึ่งไม่ขัดแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติ
รวมถึงแผนปฏิบัติการพัฒนาคูณภาพอากาศของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

-เสนอแนะมาตรการทางการเงิน การคลัง การภาษีอากร กลไกตลาดส่งเสริมการลงทุน การแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคูณภาพอากาศสะอาดต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคูณภาพอากาศต่อคณะรัฐมนตรี

- ดำเนินการด้านอื่น ๆ เช่น กำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการ เสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คูณภาพอากาศของประเทศ จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนากระบวนการเก็บข้อมูล แต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการหรือคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันและพัฒนาคูณภาพอากาศ เป็นต้น (ร่างมาตรา ๑๒)

(๓) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยให้อำนาจการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการแทนหัวหน้าสำนักงานจังหวัด (ร่างมาตรา ๒๑)

(๔) กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานระดับอำเภอได้ โดยให้เจ้าหน้าที่รัฐที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานระดับอำเภอ (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๓ หมวด ๓ มาตรฐานคูณภาพอากาศ

(๑) คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานสามารถกำหนดมาตรฐานคูณภาพอากาศสะอาดเพื่อการฟื้นฟูคูณภาพอากาศ โดยอาศัยหลักวิชาการ กฎเกณฑ์ และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย (ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๔ หมวด ๔ ระบบตรวจสอบคูณภาพอากาศและระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคูณภาพอากาศ

(๑) กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพัฒนาระบบฐานข้อมูลแผนที่ทางภูมิศาสตร์ในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) และพัฒนาระบบปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์เพื่อการติดตาม การประมวลผล การวิเคราะห์สถานการณ์คูณภาพอากาศตามมาตรฐานสากลจากแหล่งมลพิษทางอากาศชนิดต่าง ๆ (ร่างมาตรา ๒๖)

(๒) กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำโครงข่ายระบบฐานข้อมูลดิจิทัลกลางที่สามารถเชื่อมต่อบริษัทฐานข้อมูลที่สามารถรายงานผลได้ทันทีและตลอดเวลา (ร่างมาตรา ๒๘)

(๓) กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งจะได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ (Airshed) ที่อยู่ในระดับวิกฤติจากแหล่งมลพิษที่เกิดขึ้นในท้องที่ต่าง

ๆ ในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อการติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศ (ร่างมาตรา ๒๙)

๒.๕ หมวด ๕ ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศ

(๑) กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษทำหน้าที่จัดทำรายงานประจำปีของสถานะคุณภาพอากาศ โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ข้อมูลจากสถานีวัดคุณภาพอากาศ ณ จุดต่าง ๆ ที่มีการประมวลและแสดงให้เห็นถึงต้องแสดงถึงขอบเขตการขยายตัวของมลพิษทางอากาศแต่ละประเภท และจากแต่ละแหล่งที่มีการปล่อยมลพิษ

- ผลการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์มลพิษที่เกิดขึ้นในระยะเวลาต่าง ๆ ที่มีการเฝ้าระวังติดตาม แนวโน้ม และการพยากรณ์ภาวะมลพิษทางอากาศในระดับต่าง ๆ

- ระบุพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่อยู่ในระดับวิกฤติ รวมทั้งฐานข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศจากแหล่งต่าง ๆ

- จัดทำข้อเสนอแนะที่สำคัญและจำเป็นต่อฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติเพื่อดำเนินการภายใต้อำนาจหน้าที่ของตน (ร่างมาตรา ๓๐)

(๒) กำหนดให้กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศเสนอต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศ ต้องมีรายละเอียดอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์หลัก

- ระบบ กลไก และแนวทางขับเคลื่อนระบบ การจัดการสภาพแวดล้อมของบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมไปถึงให้ข้อเสนอแนะในการจัดสรรงบประมาณ ระบบแรงจูงใจ และการอำนวยความสะดวกเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์

- แนวทางและมาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการเพื่อจัดการสภาพแวดล้อมของบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

- รายละเอียดอื่นๆ เช่น กลไกการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศไปสู่การปฏิบัติ แนวทางและมาตรการพัฒนาบุคลากรในการบริหารจัดการและการควบคุมมลพิษทางอากาศ กำหนดภารกิจของหน่วยงานรัฐที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแผน (ร่างมาตรา ๓๒)

(๓) กำหนดให้แผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศ จะต้องประกอบด้วย

- โครงการจัดทำระบบฐานข้อมูลแบบดิจิทัลของแหล่งมลพิษต่างๆระดับจังหวัดและให้ขยายไปยังอำเภอ รวมถึงการจัดทำโครงข่ายระบบฐานข้อมูลดิจิทัลกลางที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบที่สามารถรายงานผลได้ทันทีและตลอดเวลา

- โครงการกำหนดแผนการลดและจำกัดการปล่อยมลพิษแหล่งต่างๆ ตามเป้าหมายของโครงการตามพื้นที่เป้าหมายของแหล่งมลพิษทางอากาศที่ต้องการจะลดการปลดปล่อยมลพิษ และระยะเวลาที่กำหนดและการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS)

- โครงการพัฒนาและติดตั้งอุปกรณ์และระบบปฏิบัติการเพื่อติดตามประมวลผลการวิเคราะห์สถานการณ์คุณภาพอากาศตามมาตรฐานจากแหล่งมลพิษทางอากาศต่างๆและโครงการหรือมาตรการทางกฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรอบวงเงินงบประมาณที่จะต้องใช้จ่ายและผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ (ร่างมาตรา ๓๔)

๒.๖ หมวด ๖ มลพิษทางอากาศ

(๑) กำหนดให้คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานสามารถแต่งตั้ง “คณะกรรมการมลพิษทางอากาศ” โดยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการและอธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นกรรมการและเลขานุการ (ร่างมาตรา ๓๕)

(๒) กำหนดให้คณะกรรมการมลพิษทางอากาศมีหน้าที่อำนาจ ดังต่อไปนี้

- กำหนดประเภทและลักษณะของมลพิษจากแหล่งมลพิษต่าง ๆ และกำหนดค่าความเป็นพิษขั้นสูงและขั้นต่ำของมลพิษทางอากาศแต่ละประเภท

- พิจารณาและให้ความเห็นชอบเพื่อเสนอให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เขตพื้นที่ใด ๆ เป็นเขตพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่อยู่ในระดับวิกฤตอันมาจากแหล่งมลพิษต่าง ๆ

- เสนอความเห็นและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ป้องกัน ลด หรือขจัดมลพิษทางอากาศ หรือเพื่อการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม การกำหนดมาตรการส่งเสริมด้านภาษีอากร การลงทุน และกลไกทางตลาดของเอกชนให้เกิดอากาศสะอาดต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐาน

- ประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เพื่อควบคุม ป้องกัน ลด หรือขจัดมลพิษทางอากาศและจัดทำรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์มลพิษเสนอต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐาน

- ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมลพิษทางอากาศหรือตามที่คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานมอบหมาย

โดยคณะกรรมการมลพิษทางอากาศสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมลพิษทางอากาศจะมอบหมายก็ได้ (ร่างมาตรา ๔๐)

(๓) ให้คณะกรรมการมลพิษทางอากาศโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนชั้นพื้นฐานแต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการแห่งมลพิษทางอากาศโดยมีหน้าที่และอำนาจต่อไปนี้

- ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการประกาศให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่มลพิษทางอากาศแพร่กระจายไปถึง

-ดำเนินการศึกษาและกำหนดแนวทางในการจัดการกับแหล่งมลพิษประเภทต่าง ๆ โดยให้นำข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับประวัติการเกิดมลพิษทางอากาศของพื้นที่หรือของแหล่งต่าง ๆ มาประกอบการศึกษาและกำหนดมาตรการในการแก้ไขป้องกันหรือฟื้นฟูคุณภาพอากาศ

-จัดทำข้อเสนอ การให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่คณะกรรมการอากาศสะอาดเพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการมลพิษทางอากาศ หรือหน่วยงานของรัฐ พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอเพื่อการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมของบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

-ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (ร่างมาตรา ๔๒)

(๔) กำหนดให้ระบุกำหนดแหล่งมลพิษทางอากาศ โดยให้จัดแหล่งมลพิษทางอากาศในแต่ละจังหวัดเป็นกลุ่ม ๆ อย่างน้อยดังต่อไปนี้ แหล่งมลพิษโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งมลพิษการเผาในที่โล่ง แหล่งมลพิษการก่อสร้าง แหล่งมลพิษจากยานพาหนะ แหล่งมลพิษทางอากาศที่อยู่นอกราชอาณาจักรไทย และแหล่งมลพิษทางอากาศอื่น ๆ (มาตรา ๔๓)

(๕) กำหนดให้ในกรณีเขตมลพิษทางอากาศใดยังคงมีสภาพมลพิษทางอากาศที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต และส่งผลกระทบต่อประชาชนในเขตมลพิษทางอากาศ ให้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตมลพิษทางอากาศโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

-ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศชนิดต่าง ๆ จุดและจำนวนที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีอยู่ในเขตมลพิษทางอากาศ

-จัดทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวน ประเภท และขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษที่ได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกับระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ย้อนหลัง

-ทำการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพและกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการลดและขจัดมลพิษ และฟื้นฟูสภาพบรรยากาศในเขตมลพิษทางอากาศ (ร่างมาตรา ๔๔)

๒.๗ หมวด ๗ เจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด

(๑) กำหนดให้เจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาดมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งมลพิษทางอากาศจัดส่งข้อมูลการปล่อยมลพิษทางอากาศให้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด (ร่างมาตรา ๕๑)

๒.๘ หมวด ๘ ค่าปรับและบทกำหนดโทษ

(๑) กำหนดให้ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด ตาม มาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท (ร่างมาตรา ๕๓)

(๒) กำหนดให้ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด ตาม มาตรา ๕๒ (๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท (ร่างมาตรา ๕๔)

(๓) ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานเพื่ออากาศสะอาด ตาม มาตรา ๕๒ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท (ร่างมาตรา ๕๕)

ช.๕ หมวด ๕ มท.๑๓๓๖๔๑ (ร่างมาตรา ๕๖ - ๕๗ มาตรา ๖๐)

